

Rolnummer 548
Arrest nr. 87/93 van 16 december 1993

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag gesteld door het Hof van Cassatie in zake Jean-Claude Mancier.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en L. De Grève, en de rechters K. Blanckaert, L.P. Suetens, H. Boel, L. François en J. Delruelle, bijgestaan door de griffier H. Van der Zwalmen, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*   *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij arrest van 31 maart 1993 heeft het Hof van Cassatie de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Is het bepaalde in artikel 11, tweede lid, van de wet van 1 juni 1849 tot herziening van de tarieven in strafzaken, dat is vervangen door artikel 71 van de wet van 28 juli 1992 houdende fiscale en financiële bepalingen en naar luid waarvan 'voor elke criminele, correctionele en politiezaak door de rechter bovendien aan iedere veroordeelde een vaste vergoeding wordt opgelegd waarvan het bedrag door de Koning wordt bepaald in het tarief in strafzaken' in strijd met artikel 6 van de Grondwet, in zoverre het tot doel zou hebben slechts een beperkte categorie van burgers, namelijk degenen die in criminele, correctionele en politiezaken zijn veroordeeld, door middel van die vergoeding te doen medebetalen in de lasten van de Staat ? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

J.-Cl. Mancier is door het Hof van Beroep te Bergen veroordeeld tot straffen, tot kosten van de strafvordering, tot bijdragen aan het Fonds voor hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en tot betaling van een vergoeding van 500 frank. Hij heeft bij het Hof van Cassatie een voorziening tegen dat arrest ingesteld. Die voorziening omvat verschillende middelen. Enkel het vijfde middel is hier aan de orde. In dat middel wordt onder meer de schending aangevoerd van artikel 6 van de Grondwet door artikel 11, tweede lid, van de wet van 1 juni 1849 tot herziening van de tarieven in strafzaken, vervangen door artikel 71 van de wet van 28 juli 1992 houdende fiscale en financiële bepalingen, op grond dat, volgens de eiser, die wetsbepaling een «verkapte belasting » zou invoeren « die kennelijk tot doel heeft een beperkte categorie van burgers - de veroordeelden - te doen meebetalen in de kosten en lasten van de Staat ».

Het Hof van Cassatie is in zijn arrest van oordeel dat het krachtens artikel 26 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 verplicht is de hierboven bedoelde prejudiciële vraag aan het Arbitragehof te stellen. Het Hof van Cassatie beslist bijgevolg de uitspraak over het vijfde middel op te schorten tot het Arbitragehof prejudicieel over de gestelde vraag uitspraak zal hebben gedaan.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

De prejudiciële vraag is bij het Hof aanhangig gemaakt door de overzending van een expeditie van de voormelde verwijzingsbeslissing, die op 12 mei 1993 op de griffie is ontvangen.

Bij beschikking van dezelfde dag heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er ten deze geen reden was om de artikelen 71 en volgende van de voormelde bijzondere wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven conform artikel 77 van de organieke wet bij op 9 juni 1993 ter post aangetekende brieven, die op 10 en 12 juni 1993 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

Het bij artikel 74 van de voormelde wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 10 juni 1993.

De Ministerraad, vertegenwoordigd door de Eerste Minister, met ambtswoning te 1000 Brussel, Wetstraat 16, heeft een memorie ingediend bij op 26 juli 1993 ter post aangetekende brief, die op 27 juli 1993 op de griffie is ontvangen.

Bij beschikking van 4 november 1993 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest dient te worden gewezen, verlengd tot 12 mei 1994.

Bij beschikking van 9 november 1993 is rechter K. Blanckaert als lid van de zetel aangewezen ter vervanging van rechter L. De Grève, die tot voorzitter van het Hof is gekozen.

Bij beschikking van 9 november 1993 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de terechtzitting vastgesteld op 7 december 1993.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen, die, evenals hun advocaten, van de datum van de terechtzitting op de hoogte zijn gebracht bij op 9 november 1993 ter post aangetekende brieven, die op 10 en 18 november 1993 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

Op de terechtzitting van 7 december 1993 :

- is verschenen :

. Mr. J. Bourtembourg, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters J. Delruelle en H. Boel verslag uitgebracht;

- is de voornoemde advocaat gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd conform de artikelen 62 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Standpunt van de Ministerraad

A.1. Ten deze bestaat de bedoeling van de wetgever erin « de toenemende beheerskosten van de rechtsbedeling te bestrijden », aangezien het verloop van een strafzaak nog andere beheerskosten veronderstelt dan die waarin het tarief in strafzaken uitdrukkelijk voorziet.

Er wordt een vergelijking gemaakt met het rolrecht dat ten laste van de eisende partij wordt geheven en dat deel uitmaakt van de kosten van het geding die, in burgerlijke en handelszaken, ten laste zullen worden gelegd van de in het ongelijk gestelde partij.

De wetgever is van oordeel dat de beheerskosten in strafzaken niet worden gedekt door de in artikel 11, eerste lid, bedoelde correspondentiekosten; hij heeft bijgevolg een bijkomend bedrag opgelegd dat forfaitair is om de beheerders van de dossiers geen bijkomende taken op te leggen, met name het opstellen van kostenstaten bovenop datgene waarin het tarief reeds voorziet.

A.2. « Degenen die in criminele, correctionele en politiezaken zijn veroordeeld, en de andere personen vormen twee afzonderlijke categorieën.

Ten aanzien van de bestaande noodzaak de beheerskosten ten laste van de Staat te beheersen is het objectief en redelijkerwijze verantwoord een onderscheid te maken tussen de veroordeelde personen en de anderen en enkel de eerstgenoemden te doen bijdragen in de kosten die speciaal worden veroorzaakt naar aanleiding van het misdrijf dat zij hebben gepleegd.

Iedere persoon die voor een strafgerecht dient te verschijnen, is vrij om zijn verdediging op te nemen niet alleen tegen de strafrechtelijke veroordelingen waaraan de hem ten laste gelegde misdrijven hem blootstellen, maar ook tegen de veroordeling tot het betalen van de vergoeding die de verplichte aanvulling van de strafrechtelijke veroordeling vormt. »

A.3. « Voor het overige heeft het prejudiciële geschil geen betrekking op de vraag of de wet iedere veroordeelde in criminele, correctionele en politiezaken op dezelfde wijze vermocht te behandelen. In dat verband dient te worden opgemerkt dat wanneer de wet tegelijkertijd veroordeelden in verschillende situaties beoogt, zij noodzakelijkerwijze die verscheidenheid moet benaderen door gebruik te maken van categorieën die slechts op vereenvoudigende en approximatieve wijze aan de realiteit beantwoorden.

In ieder geval impliceert ieder strafdossier beheerskosten en, gebruik makende van de Hem verleende machtiging, staat het aan de Koning rekening te houden met de noodzakelijke evenredigheid tussen de aangewende middelen en het beoogde doel wanneer Hij het bedrag van de vergoeding ten laste van de veroordeelde vastlegt. »

- B -

B.1. De grondwettelijke regels van de gelijkheid en van de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen zou worden ingesteld, voor zover voor het criterium van onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld met inachtneming van het doel en de gevolgen van de bestreden maatregel en van de aard van de ter zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.2. Artikel 11 van de wet van 1 juni 1849 tot herziening van de tarieven in strafzaken, zoals het is gewijzigd bij artikel 71 van de wet van 28 juli 1992 houdende fiscale en financiële bepalingen, luidt :

« In criminele en correctionele zaken die kosten van brief- en pakketport hebben veroorzaakt, wordt door de rechter aan de Staat als correspondentiekosten een som toegeschat, die niet meer mag bedragen dan 10 procent van de gezamenlijke kosten.

Voor elke criminele, correctionele en politiezaak wordt door de rechter bovendien aan iedere veroordeelde een vaste vergoeding opgelegd waarvan het bedrag door de Koning wordt bepaald in het tarief in strafzaken. »

B.3. Enkel het tweede lid van die bepaling wordt in de door het Hof van Cassatie gestelde vraag beoogd.

B.4. Zoals uit de parlementaire voorbereiding van artikel 71 van de wet van 28 juli 1992 blijkt, heeft de wetgever rekening gehouden met het feit dat de beheerskosten van de rechtsbedeling in strafzaken niet enkel correspondentiekosten omvatten (*Gedr. St.*, Senaat, B.Z. 1991-1992, nr. 425-5, p. 2). Daarom heeft hij voorgeschreven dat iedere veroordeelde, naast die correspondentiekosten, nog een vaste vergoeding dient te betalen, waarvan het bedrag door de Koning zal worden vastgesteld voor alle criminele, correctionele en politiezaken. Die bepaling, die alle veroordeelden zonder enig onderscheid beoogt en dus een objectieve categorie van rechtsonderhorigen raakt, heeft een rechtstreeks verband met het nagestreefde doel, dat niet als onwettig kan worden beschouwd.

De toetsing van de evenredigheid van de maatregel valt buiten de bevoegdheid van het Hof in zoverre het bedrag van de vergoeding bij koninklijk besluit moet worden vastgesteld.

B.5. Artikel 11, tweede lid, van de wet van 1 juni 1849 tot herziening van de tarieven in strafzaken, zoals het is gewijzigd bij artikel 71 van de wet van 28 juli 1992 houdende fiscale en financiële bepalingen, schendt artikel 6 van de Grondwet niet.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 11, tweede lid, van de wet van 1 juni 1849 tot herziening van de tarieven in strafzaken, zoals het is gewijzigd bij artikel 71 van de wet van 28 juni 1992 houdende fiscale en financiële bepalingen, schendt artikel 6 van de Grondwet niet in zoverre het tot doel zou hebben slechts een beperkte categorie van burgers, namelijk degenen die in criminele, correctionele en politiezaken zijn veroordeeld, door middel van die vergoeding te doen medebetelen in de lasten van de Staat.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 16 december 1993.

De griffier,

De voorzitter,

H. Van der Zwalmen

M. Melchior